

Університет Короля Данила

**Кафедра богослов'я та суспільствознавчих дисциплін
імені Академіка УАН Івана Луцького**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

Освітньо-професійні програми першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 «Право»

Розробник: Рудак Т.В., викладач кафедри богослов'я та суспільствознавчих дисциплін імені Академіка УАН Івана Луцького

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри богослов'я та суспільствознавчих дисциплін імені Академіка УАН Івана Луцького гуманітарного факультету університету 30 серпня 2018р. (протокол №1)

Завідувач кафедри
кандидат філософських наук,
ліценціат теології

_____ О.І. Савчук
30 серпня 2018р.

ВСТУП

Метою викладання курсу є отримання студентами знань з міжнародного права, вміння пристосувати їх до практичних ситуацій у юридичній практиці, вироблення навиків пошуку, тлумачення норм міжнародного права, імплементації у національне законодавство та їх застосування.

Змістове наповнення лекцій і семінарів та тематика окремих лекцій курсу можуть змінюватися відповідно до бачення їх автором курсу.

Для досягнення мети поставити наступні **завдання**:

- освоєння понятійно-категоріального апарату міжнародного публічного права;
- виявлення закономірностей розвитку та особливостей функціонування міжнародного публічного права;
- вивчити основні етапи розвитку міжнародного публічного права;
- засвоїти суть системи і структури сучасного міжнародного права.

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійних та освітньо-кваліфікаційних програм, студенти повинні **знати**:

- понятійно-категоріальний апарат міжнародного публічного права;
- особливості історичного формування міжнародного публічного права;
- систему і структуру сучасного міжнародного права;
- теоретичні основи міжнародного публічного права.

вміти:

- конспектувати лекційний та першоджерельний матеріал;
- вільно володіти понятійно-категоріальним апаратом та методологічним інструментарієм міжнародного публічного права;
- застосовувати одержані знання у власній професійній сфері;
- вміти виокремлювати основне та другорядне, застосовувати принципи та норми міжнародного публічного права при розв'язанні практичних завдань;
- аналізувати міжнародні ситуації та конфлікти з позиції міжнародного публічного права.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчального курсу	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 08 «Право»	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модулів – 3		Нормативна (циклу гуманітарних дисциплін)	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 081 «Право»	IV-й	IV-й
		Семестр	
		VII-й	VII-
		Лекції	
		18	8
		Семінарські	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1	<u>Освітній ступінь</u> : бакалавр	18	2
		Самостійна і індивідуальна робота	
		24	80
		ПК: 30 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40:60

для заочної форми навчання – 10:90

Критерії оцінювання результатів навчання

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирибальною шкалою, де «2» - незадовільно, «3» - задовільно, «4» - добре, «5» - відмінно

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС в балах

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100	5 «відмінно»	A
80-89	4 «дуже добре»	B
65-79	4 «добре»	C
55-64	3 «задовільно»	D
50-54	3 «достатньо»	E
35-49	2 «незадовільно»	FX
1-34	2 «неприйнятно»	F

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій серед яких: лекції проблемного характеру, міні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, презентації.

Діагностика (моніторинг і перевірка) здійснюється шляхом вибіркового усного і письмового опитування, а також виконання студентами:

- 1) Тестових завдань;
- 2) Написання творчих та аналітичних робіт;
- 3) Виступи на наукових конференціях;
- 4) Написання підсумкового екзамену.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття, юридична природа та сфера дії сучасного міжнародного публічного права

Походження терміна «міжнародне право» та поняття міжнародного публічного права. Сфера дії міжнародного публічного права та його характерні особливості. Природа юридично обов'язкової сили міжнародного публічного права. Функції міжнародного публічного права.

Тема 2. Історія міжнародного права

Наукові періодизації історії міжнародного права та теорії виникнення міжнародного права. Особливості стародавнього міжнародного права. Міжнародне право періоду Середньовіччя. Класичне міжнародне право.

Тема 3. Співвідношення міжнародного публічного права та національного права

Теорії співвідношення міжнародного публічного права й внутрішньодержавного права. Дія міжнародного публічного права в національному праві

Тема 4. Система й структура міжнародного публічного права

Поняття системи та структури міжнародного публічного права. Поняття, критерії відокремлення та види галузей міжнародного публічного права. Поняття, критерії відокремлення та класифікація інститутів міжнародного публічного права. Сутність явища фрагментації міжнародного публічного права.

Тема 5. Норми міжнародного публічного права

Поняття та характерні риси норм міжнародного публічного права. Види норм міжнародного публічного права та їх класифікація. Ієрархія норм міжнародного публічного права. Кодифікація норм міжнародного публічного

права.

Тема 6. Основні принципи міжнародного публічного права

Поняття основних принципів міжнародного публічного права. Функції основних принципів міжнародного публічного права. Природа й ознаки основних принципів міжнародного публічного права. Класифікація та зміст основних принципів міжнародного публічного права.

Тема 7. Джерела міжнародного публічного права

Поняття та види джерел міжнародного публічного права. Міжнародний договір. Міжнародний звичай. Загальні принципи права. Рішення міжнародних організацій. Рішення міжнародних судових органів. Допоміжні засоби для визначення норм міжнародного публічного права.

Тема 8-9. Міжнародний правотворчий процес та реалізація норм міжнародного публічного права. Суб'єкти міжнародного публічного права

Сутність, принципи та суб'єкти міжнародного правотворчого процесу. Односторонні акти держав. Поняття, форми, способи та механізм реалізації норм міжнародного публічного права. Зміст інституту міжнародної правосуб'єктності. Поняття суб'єкта міжнародного публічного права. Держава як суб'єкт міжнародного публічного права. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій. Міжнародна правосуб'єктність фізичних осіб.

Тема 10. Визнання у міжнародному публічному праві

Поняття та юридична природа визнання. Форми, типи та засоби визнання. Визнання нових держав та урядів. Інші види визнання у міжнародному публічному праві.

Тема 11. Правонаступництво у міжнародному публічному праві

Поняття, підстави та об'єкт дії норм правонаступництва. правонаступництво держав щодо міжнародних договорів. правонаступництво держав щодо державної власності, архівів та боргів. врегулювання проблем правонаступництва у зв'язку з припиненням існування СРСР та правонаступництво України.

Тема 12. Відповідальність за міжнародним публічним правом

Поняття, юридична природа та підстави для виникнення відповідальності за міжнародним публічним правом. Протиправні діяння в міжнародному публічному праві та їх класифікація. Обставини, що звільняють від відповідальності в міжнародному публічному праві. Суб'єкти відповідальності в міжнародному публічному праві. Види та форми відповідальності в міжнародному публічному праві. Відповідальність за правомірну діяльність. Міжнародно-правові зобов'язання суб'єкта міжнародного права перед іншими державами та міжнародним співтовариством. Умови правомірності та механізм застосування санкцій за міжнародним публічним правом. Поняття, підстави, умови правомірності та механізм застосування контрзаходів. Санкції щодо Російської Федерації та персональні спеціальні обмежувальні заходи, спрямовані на припинення агресії РФ проти України.

Тема 13. Концепція естоппеля в міжнародному публічному праві та перспективи застосування до порушень міжнародно-правових зобов'язань

Поняття естоппеля в міжнародному публічному праві та його застосування у випадках порушень міжнародно-правових зобов'язань. Концептуальні підходи до кваліфікації Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням країни до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (5 грудня 1994р.) (Будапештський меморандум) та її юридичні наслідки.

Змістовий модуль 2.

Тема 14. Населення в міжнародному публічному праві

Поняття й основні категорії населення. Питання громадянства в міжнародному публічному праві. Юридичний статус іноземців, осіб без громадянства та осіб з множинним громадянством. Юридичний статус біженців, вимушених переселенців та переміщених осіб. Право притулку.

Тема 15. Міжнародне гуманітарне право

Поняття, джерела, принципи та система міжнародного гуманітарного права. Кваліфікація збройних конфліктів та сфера застосування міжнародного гуманітарного права. Учасники збройного конфлікту. Захист жертв війни за міжнародним правом. Засоби та методи ведення війни. Кваліфікація збройного конфлікту на території України (від 2014 р. до цього часу).

Тема 16. Міжнародне кримінальне право

Поняття, джерела та принципи міжнародного кримінального права. Міжнародні злочини та індивідуальна кримінальна відповідальність за міжнародним правом. Юрисдикційні питання у міжнародному кримінальному праві та міжнародний кримінальний процес. Міжнародні кримінальні судові установи. Форми та напрямки міжнародного співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю. Юридична допомога та екстрадиція.

Тема 17. Територія в міжнародному публічному праві

Поняття та види територій у міжнародному публічному праві. Поняття територіального верховенства, юридична природа, склад та підстави зміни державної території. Державні кордони та їх юридичний режим. Територіальні спори та претензії. Території з особливим юридичним режимом. Правовий режим Антарктики.

Тема 18. Міжнародне морське право

Поняття, джерела та принципи міжнародного морського права. Класифікація та юридичний статус морських просторів. Юридичний режим

Арктики.

Тема 19. Право міжнародних договорів

Поняття, джерела та принципи права міжнародних договорів. Сторони в міжнародних договорах. Укладення договору. Дія та дійсність міжнародного договору. Тлумачення міжнародного договору. Припинення міжнародних договорів.

Тема 20. Право зовнішніх зносин

Поняття, джерела, принципи та система права зовнішніх зносин. Органи зовнішніх зносин держави та їх система. Дипломатичне право. Консульське право. Право спеціальних місій. Дипломатичне право міжнародних організацій.

Тема 21. Право міжнародних організацій

Поняття, джерела та принципи права міжнародних організацій. Поняття, ознаки та класифікація міжнародних міждержавних організацій. Організація Об'єднаних Націй. Регіональні міжнародні організації. Міжнародні неурядові організації.

Тема 22-23. Мирне вирішення міжнародних спорів. Право міжнародної безпеки

Поняття, джерела та принципи права мирного вирішення міжнародних спорів. Поняття міжнародного спору та класифікація мирних засобів вирішення міжнародних спорів. Міжнародний Суд ООН. Регіональні й спеціальні міжнародні судові установи. Міжнародні арбітражні (третейські) суди. Вирішення міжнародних спорів у рамках міжнародних організацій. Поняття, джерела та принципи права міжнародної безпеки. Засади колективної безпеки за міжнародним правом. Засади здійснення миротворчих операцій за міжнародним правом. Роззброєння та обмеження озброєнь. Невоєнні аспекти міжнародної безпеки

Тема 24. Міжнародне економічне право

Поняття, джерела, принципи та система міжнародного економічного права. Міжнародні економічні організації. Юрисдикційні імунітети держав та їх власності. Регулювання діяльності транснаціональних корпорацій у сфері міжнародних економічних відносин за міжнародним правом. Вирішення міжнародних економічних спорів. Право СОТ.

Тема 25. Міжнародне екологічне право

Поняття, джерела та принципи міжнародного екологічного права. Інституційний механізм міжнародного екологічного права.

Тематичний план

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Провідні філософські теорії.												
Тема 1. Поняття, юридична природа та сфера дії сучасного міжнародного публічного права (МПП)	2	1		-	-	1	4	1	1			2
Тема 2. Історія МПП	2	1		-	-	1	3	1				2
Тема 3. Співвідношення міжнародного публічного права та національного права	2	1		-	-	1	3	1				2
Тема 4. Система й структура міжнародного публічного права	2	1		-		1	3	1				2
Тема 5. Норми МПП	2	1				1	2					2
Тема 6. Основні принципи міжнародного публічного права	3	1	1			1	2					2
Тема 7. Джерела міжнародного публічного права	3	1	1			1	4					4
Тема 8-9. Міжнародний правотворчий процес та реалізація норм міжнародного публічного права. Суб'єкти міжнародного публічного	3	1	1			1	4					4

права												
Тема 10. Визнання у міжнародному публічному праві	3	1	1			1	4					4
Тема 11. правонаступництво у МПП	3	1	1			1	4					4
Тема 12. Відповідальність за МПП	3	1	1			1	4					4
Тема 13. Концепція естоппеля в МПП та перспективи застосування до порушень міжнародно-правових зобов'язань	3	1	1			1	4					4
Разом за змістовим модулем1.	31	12	7		-	12	41	4	1			36
Змістовий модуль 2. Історія філософії.												
Тема 14. Населення в міжнародному публічному праві	3	1	1	-		1	5	1				4
Тема 15. Міжнародне гуманітарне право	3	1	1	-		1	5	1				4
Тема 16. Міжнародне кримінальне право	3	1	1	-		1	5	1				4
Тема 17. Територія в міжнародному публічному праві	3	1	1			1	5	1				4
Тема 18. Міжнародне морське право	3	1	1			1	4					4
Тема 19. Право міжнародних договорів	3	1	1	-		1	5		1			4
Тема 20. Право зовнішніх зносин	2		1			1	4					4
Тема 21. Право міжнародних організацій	2		1			1	4					4
Тема 22-23. Мирне вирішення міжнародних спорів. Право міжнародної безпеки	2		1			1	4					4
Тема 24. Міжнародне економічне право	2		1			1	4					4
Тема 25. Міжнародне екологічне право	3		1			2	4					4
МК-2												
Разом за змістовим модулем2.	59	6	11	-		12	49	4	1			44
ПК				30								
Усього годин	90	18	18	30		24	90	8	2			80

Рекомендована література

Базова:

1. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посібник / Відп. редактори Ю.С. Шемшученко, Л.В. Губерський – К.: Юрінком Інтер, 2016. – 640с.
2. Мальський М. З. , Мацях М. М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. 2-е вид., перероблене і доп. – К.: Кобза, 2003. – 528с.: іл.
3. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М.В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 336с.
4. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник / За ред. В.Г. Буткевича. – К.: Либідь, 2014. – 816с.
5. Міжнародне право: підручник / Ліпкан В.А., Антипенко В.Ф., Акулов С.О. та ін./ заг.ред. В.А.Ліпкана. - К.: КНТ, 2009. – 759 с.
6. Міжнародне публічне право: підручник / В.М. Репецький, В.М. Лисик, М.М. Микієвич та ін.; за ред. В.М. Репецького. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2012. – 437с.
7. Міжнародні договори України про правові відносини та правову допомогу: У 2 т. / М-во юстиції України; редкол.: Л. М. Горбунова та ін. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре» , 2004. Т.1: Двосторонні договори. – 368с.
8. Репецький Василь. Дипломатичне і консульське право: Підручник. – Львів: ВАТ «Бібльос», 2002. – 352с.

Додаткова:

1. Загальна декларація прав людини (прийнята ГА ООН 10 грудня 1948р.).
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (прийнятий ГА ООН 16 грудня 1966р.).
3. Основні принципи незалежності судових органів (Схвалені ГА ООН 13 грудня 1985р.).

4. Мінімальні стандартні правила ООН, що торкаються відправлення правосуддя стосовно неповнолітніх (т.зв. "Пекінські правила", затверджені ГА ООН 29 листопада 1985р.).
5. Звід принципів захисту осіб, які піддані затриманню або арешту в будь-якій формі (Затверджені ГА ООН 9 грудня 1988р.)
6. Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою (Прийнята ГА ООН 29 листопада 1985р.).
7. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах від 15 травня 1972р. (Закон України про приєднання від 22 вересня 1995р, Набрала чинності для України - 22 грудня 1995р)
8. Конвенція про передачу засуджених осіб від 21 березня 1983р. (Закон України про приєднання від 22 вересня 1995р. Набрала чинності для України - 1 січня 1996р.).
9. Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950р. (т.зв. "Європейська конвенція". Протоколи №№1, 2, 4, 6, 7, 11 до неї (Закон України про ратифікацію від 17 липня 1997р. Набрала чинності для України -11 вересня 1997р) (Протокол №11 - 1 листопада 1998р.).
- 10.Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13 грудня 1957р. Додатковий (від 15 жовтня 1975р.) та Другий протоколи до неї від 17 березня 1978р. (Закон України про ратифікацію від 16 січня 1998р. Набрали чинності для України - 9 червня 1998р.).
- 11.Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах рід 20 квітня 1959р. Додатковий протокол до неї (Закон України про ратифікацію від 16 січня 1998р. Набрали чинності для України - 9 червня 1998р.).
- 12.Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом від 8 листопада 1990р. (Закон України про ратифікацію від 17 грудня 1998р.).
- 13.Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню від

- 26 листопада 1987р. (Закон України про ратифікацію від 24 січня 1997р. Набрала чинності для України - 1 вересня 1997р.).
- 14.Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом від 27 січня 1977р.
- 15.Нормативно-правові акти
- 16.Конституція України. Прийнята на 5-ій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р.
- 17.Збірка договорів Ради Європи (Українська версія).-Київ. - Парламентське видавництво. - 2000.
- 18.Україна в міжнародно-правових відносинах. Кн.1.- Київ. - Юрінком,- 1996. А також: Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. - Київ. -1992.
- 19.Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні, затверджене Указом Президента України від 10 червня 1993р.